

OBEC

CHTELNICA

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

2024 – 2030

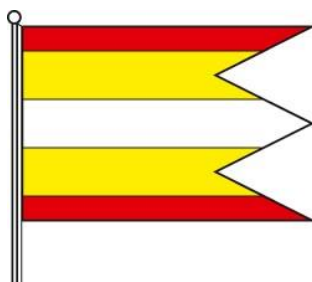

**Komunitný plán sociálnych služieb
obce Chtelnica na roky 2024-2030**

bol schválený Obecným zastupiteľstvom v Chtelnici

dňa 24.06.2024 uznesením č. 47/2024

a účinnosť nadobúda dňa 25.06.2024.

OBSAH

ÚVOD.....	5
1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA.....	6
1.1 ČO JE KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE	6
1.2 ÚČASTNÍCI KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	6
1.3 VÝHODY, PRINCÍPY A PODSTATA KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	6
1.4 PRÁVNÝ RÁMEC POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	7
1.5 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	9
1.6 NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ROKY 2021 – 2030	9
1.7 DRUHY A FORMY SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	10
1.8 VZŤAH KOMUNITNÉHO PLÁNU K NADRADENÝM DOKUMENTOM	11
2 DEMOGRAFICKÁ A SOCIÁLNA ANALÝZA.....	12
2.1 POČET OBYVATEĽOV A POHYB OBYVATEĽSTVA	12
2.2 ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV PODĽA POHLAVIA A VEKU	15
2.3 NÁRODNOSTNÁ, KONFESIONÁLNA A VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	17
2.4 NEZAMESTNANOSŤ	18
2.5 ŠKOLSTVO A ZDRAVOTNÍCTVO	22
3 SOCIÁLNE SLUŽBY V OBCI	23
3.1 VEREJNÍ POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	23
3.2 NEVEREJNÍ POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.....	25
3.3 AKTIVITY OBCE CHTELNICA A INÝCH SUBJEKTOV NA ÚSEKU SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI (MIMO PÔSOBNOSTI ZÁKONA O SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH)	25
3.4 POŽIADAVKY PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	26
4 STRATÉGIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.....	27
4.1 CIEĽOVÉ SKUPINY.....	27
4.2 CIELE A PRIORITY, DOPLNKOVÉ OPATRENIA.....	28
5 IMPLEMENTÁCIA KOMUNITNÉHO PLÁNU.....	34
5.1 HARMONOGRAM REALIZÁCIE KOMUNITNÉHO PLÁNU VRÁTANE URČENIA FINANČNÝCH PODMIENOK	34
5.2 MONITORING PLNENIA A SPÔSOB KAŽDOROČNÉHO VYHODNOCOVANIA KOMUNITNÉHO PLÁNU, VRÁTANE PODMIENOK A SPÔSOBU JEHO ZMENY A AKTUALIZÁCIE	40

ZÁVER	41
PRÍLOHY	42
Zoznam informačných zdrojov	42
Zoznam skratiek	42
Zoznam tabuliek a grafov	43

ÚVOD

Oblasť sociálnej politiky významne ovplyvnil proces decentralizácie a reformy verejnej správy, čo sa prejavilo prechodom rozsiahlych kompetencií na miestnu samosprávu. Mestá a obce sa tak stali významným realizátorom sociálnej politiky a od miestnej samosprávy v súčasnosti vo veľkej miere závisí rozsah, podmienky a v neposlednom rade kvalita poskytovaných sociálnych služieb. Sociálne služby sú teda súčasťou verejných politík, v ktorých sa jednoznačne presadzuje ľudskoprávny rozmer a orientácia na potreby a preferencie ich prijímateľov.

Komunitný plán sociálnych služieb je vypracovaný v súlade s požiadavkami zákona o sociálnych službách a tiež s ohľadom na národné priority rozvoja sociálnych služieb, berúc do úvahy miestne podmienky, potreby a špecifiká. Jeho základnou ideou je komunitný rozvoj, skvalitnenie a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb, resp. doplnenie chýbajúcich sociálnych služieb na základe požiadaviek a záujmu občanov obce.

1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA

1.1 Čo je komunitné plánovanie

Komunitné plánovanie sociálnych služieb možno považovať za metódu, prostredníctvom ktorej je možné plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali potrebám jednotlivých skupín občanov a zároveň boli v súlade s miestnymi špecifikami. Ide o otvorený proces, cieľom ktorého je:

- napĺňanie potrieb občanov odkázaných na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- zabezpečovanie zdrojov (finančných a personálnych) na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- hľadanie optimálnych riešení, ktoré najlepšie zodpovedajú miestnym podmienkam a potrebám ľudí,
- zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb.

1.2 Účastníci komunitného plánovania

Účastníkmi komunitného plánovania sú:

- **Zadávatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktorým zabezpečovanie sociálnych služieb na príslušnom území vyplýva zo zákona. Sociálne služby zriaďujú, prípadne zadávajú iným subjektom, financujú ich a organizujú. Na Slovensku sú to obce, mestá a samosprávne kraje.
- **Poskytovatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktoré služby poskytujú a ponúkajú, bez ohľadu na ich právnu subjektivitu. Poskytovateľ sociálnej služby je za podmienok ustanovených zákonom obec, právnická osoba zriadená alebo založená obcou alebo samosprávnym krajom – „verejný poskytovateľ sociálnej služby“ alebo ďalšia právnická osoba a fyzická osoba – „neverejný poskytovateľ sociálnej služby“.
- **Prijímatelia sociálnych služieb** – sú fyzické osoby, užívatelia sociálnych služieb, ktorí sa ocitli v nepriaznivej životnej situácii. Tá môže spôsobovať ohrozenie sociálnym vylúčením, obmedzenie schopnosti začleniť sa do spoločnosti a samostatne riešiť svoje problémy. Do nepriaznivej životnej situácie sa pritom jednotlivec môže dostať z rôznych dôvodov – v dôsledku vysokého veku, nepriaznivého zdravotného stavu, krízových životných situácií, spôsobu života, trestnej činnosti a pod. Zapojením prijímateľov sociálnych služieb do komunitného plánovania sa získavajú informácie o ich potrebách, na ktoré treba reagovať a o súčasnej kvalite a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb.

Do procesu komunitného plánovania sa môže zapojiť aj široká **verejnosť**. Občania majú možnosť do určitej miery podieľať sa a ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb. Proces komunitného plánovania je založený na demokratických princípoch, umožňuje zapájať sa do diania v obci a vyjadriť tak názor na danú problematiku.

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je pripraviť strategický dokument, ktorý za účasti zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb a verejnosti umožní v strednodobom časovom horizonte efektívnejšie rozvíjať sociálne služby.

1.3 Výhody, princípy a podstata komunitného plánovania

Hlavnou výhodou komunitného plánovania je skutočnosť, že sú doňho zapájaní všetci účastníci systému sociálnych služieb (zadávatelia, poskytovatelia, prijímatelia). To nielenže napomáha zvyšovať kvalitu plánovania a poskytovania sociálnych služieb, ale taktiež výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie, a to nielen v procese plánovania, ale aj v rozhodovacom procese, prípadne v spôsobe ich zabezpečovania. Komunitný plán sociálnych služieb ako výsledok komunitného plánovania zabezpečuje, aby sociálne služby zodpovedali miestnym potrebám a reagovali na miestne špecifiká.

Najdôležitejšie **princípy** komunitného plánovania sú:

- *princíp triády*, predstavujúci spoluprácu zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb a rovnako princíp dohody, ktorý je charakterizovaný výsledným plánom,
- *princíp rovnosti*, ktorý zaručuje každému právo zaujímať sa o veci verejné; každý občan má právo slobodne sa vyjadriť a zároveň nikto nesmie byť vylúčený a diskriminovaný,
- *princíp skutočných potrieb*, čo charakterizuje analýza popisujúca stav služieb,
- *princíp kompetencie účastníkov*, ktorý kladie dôraz na profesionalitu a zodpovednosť.

Podstatou komunitného plánovania je teda zapájanie všetkých, ktorých sa sociálne služby týkajú alebo sa ich v budúcnosti týkať môžu, do otvoreného dialógu o podobe sociálnych služieb. Základným pilierom plánovania je zisťovanie potrieb, zdrojov a hľadanie najlepších riešení. Zásadný význam v procese plánovania má preto poznanie záujmu všetkých zúčastnených strán (zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnej pomoci) a verejnosti, ich vzájomné prepojenie a spolupráca.

1.4 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

Sociálne služby sa poskytujú v súlade so **zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách** a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách), ktorý upravuje podmienky, postupy a formy poskytovania sociálnych služieb ako aj povinnosti poskytovateľov. Jeho cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z dôvodu, že:

- osoba nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok,
- je ohrozený jej vývoj v dôsledku jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do 7 rokov veku,
- osoba je ťažko zdravotne postihnutá alebo má nepriaznivý zdravotný stav,
- osoba dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- osoba vykonáva opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- osoba je ohrozená správaním iných fyzických osôb alebo sa stala obeťou správania iných fyzických osôb,
- osoba zotrúva v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- stratila bývanie alebo je ohrozená stratou bývania.

Sociálne služby podľa tohto zákona sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že tieto činnosti sú taxatívne vymedzené. Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy a nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

- **sociálne služby krízovej intervencie** (terénna sociálna služba krízovej intervencie; poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach – nocľaháreň, útulok, domov na polceste, nízkoprahové denné centrum, integračné centrum, komunitné centrum, zariadenie núdzového bývania; nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu),
- **sociálne služby na podporu rodiny s deťmi** (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života, služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, služba včasnej intervencie),
- **sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku** (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný

stacionár, domáca opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčitateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie tlmočnickej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),

- **sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií** (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
- **podporné služby** (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, podpora samostatného bývania, jedáleň, pracovňa, stredisko osobnej hygieny).

Zákon o sociálnych službách v § 80 upravuje pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb. Okrem koncepcnej, rozhodovacej, posudkovej, poradenskej, kontrolnej, registračnej, evidenčnej, štatistickej, finančnej činnosti a terénnej sociálnej práce je v pôsobnosti obce poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie:

- sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
- nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
- opatrovateľskej služby,
- prepravnej služby,
- odľahčovacej služby,
- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- terénnej sociálnej služby krízovej intervencie

a zriaďovať a zakladať nasledovné zariadenia sociálnych služieb:

- nocľaháreň,
- nízkoprahové denné centrum,
- zariadenie pre seniorov,
- zariadenie opatrovateľskej služby,
- denný stacionár.

Obec môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnej služby, príp. môže sociálne služby účelne a vhodne spájať.

Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb.

Poskytovateľmi sociálnych služieb sú v súlade so zákonom obce, právnické osoby zriadené alebo založené obcou alebo samosprávnym krajom (verejní poskytovatelia sociálnych služieb) a iné právnické alebo fyzické osoby (neverejní poskytovatelia sociálnych služieb). Sociálne služby môže poskytovať len poskytovateľ zapísaný do registra poskytovateľov sociálnych služieb.

V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnej služby (tzv. štandardy kvality). Poskytovateľ je povinný napríklad vypracovať individuálny rozvojový plán klienta, dodržiavať maximálny počet klientov na jedného zamestnanca a za účelom zvýšenia profesionality práce vypracovať a uskutočňovať program supervízie.

1.5 Komunitný plán sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS) je strategický dokument, ktorý analyzuje stav poskytovaných sociálnych služieb na území obce, hodnotí potreby a požiadavky jej obyvateľov a navrhuje budúci rozvoj v oblasti sociálnych služieb na stanovené obdobie. Dokument je reálnym výstupom komunitného plánovania sociálnych služieb a výsledkom dohody medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a prijímateľmi sociálnych služieb. Poukazuje na potreby v danej komunite, pričom poskytuje aj možnosti finančného, personálneho, prevádzkového a organizačného zabezpečenia v oblasti poskytovania sociálnych služieb v danej komunite.

Najdôležitejšie **ciele komunitného plánu** sú:

- zistiť potreby a požiadavky prijímateľov sociálnych služieb,
- zistiť plány a predstavy poskytovateľov sociálnych služieb,
- koordinovať ponuku a dopyt v sociálnych službách,
- vytvoriť kompromis medzi predstavami, požiadavkami, možnosťami a dostupnými zdrojmi,
- zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb,
- stanoviť priority pre budúci rozvoj sociálnych služieb.

1.6 Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

Národné priority rozvoja sociálnych služieb (NPRSS) v zmysle zákona o sociálnych službách vypracúva a zverejňuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 vydalo ministerstvo v marci 2021. Cieľom a účelom NPRSS je cyklicky pozitívne ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike, a to cestou definovania politiky smerovania sociálnych služieb na národnej úrovni a následne formulovania základných priorít tohto rozvoja a predpokladov na dosiahnutie týchto priorít.

Účelom dokumentu pod názvom Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 je vymedziť rozvojovú trajektóriu sociálnych služieb na Slovensku do roku 2030. V súlade s tým sú najskôr definované predpoklady pre rozvoj a následne samotné národné priority, vďaka ktorým by sa mal rozvoj reálne dosiahnuť. Národné priority sú vymedzené tak, aby boli harmonizovateľné so súvisiacimi legislatívnymi zámermi a iniciatívami vlády SR v referenčnom období (NPRSS 2021 – 2030).

Predpoklady pre rozvoj sociálnych služieb:

Pre zabezpečenie podmienok rozvojovej trajektórie sociálnych služieb pre obdobie rokov 2021 – 2030 bude nevyhnutné naplniť nasledovné predpoklady, ktoré predstavujú pre napĺňanie NPRSS nevyhnutné vstupy:

- A. Vytvorenie strategického rámca sociálnych služieb do roku 2030 v Slovenskej republike
- B. Zabezpečenie finančnej a personálnej udržateľnosti rozvoja sociálnych služieb
- C. Prepájanie sociálnych služieb s inými verejnými službami v rámci podpory sociálnej inklúzie zraniteľných jednotlivcov, rodín, skupín a komunit.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb:

Slovenská republika si v kontexte rozvoja sociálnych služieb v období 2021 – 2030 zadefinovala nasledovné **národné priority**:

- NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb
- NP2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti
- NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby
- NP4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.

1.7 Druhy a formy sociálnych služieb

Zákon o sociálnych službách vymedzuje (§12) tieto druhy sociálnych služieb:

A – SOCIÁLNE SLUŽBY KRÍZOVEJ INTERVENCIE

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
 - 2.1. nízkoprahové denné centrum,
 - 2.2. integračné centrum,
 - 2.3. komunitné centrum,
 - 2.4. nocľaháreň,
 - 2.5. útulok,
 - 2.6. domov na polceste,
 - 2.7. zariadenie núdzového bývania,
3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.

B – SOCIÁLNE SLUŽBY NA PODPORU RODINY S DEŤMI

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
3. služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života,
4. služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
5. služba včasnej intervencie.

C – SOCIÁLNE SLUŽBY NA RIEŠENIE NEPRIAZNIVEJ SOCIÁLNEJ SITUÁCIE Z DÔVODU ŤAŽKÉHO ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA, NEPRIAZNIVÉHO ZDRAVOTNÉHO STAVU ALEBO Z DÔVODU DOVRŠENIA DÔCHODKOVÉHO VEKU

1. poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovърšili dôchodkový vek,
 - 1.1. zariadenie podporovaného bývania,
 - 1.2. zariadenie pre seniorov,
 - 1.3. zariadenie opatrovateľskej služby,
 - 1.4. rehabilitačné stredisko,
 - 1.5. domov sociálnych služieb,
 - 1.6. špecializované zariadenie,
 - 1.7. denný stacionár,
2. domáca opatrovateľská služba,
3. prepravná služba,
4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
5. tlmočnícka služba,
6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
8. požičiavanie pomôcok.

D – SOCIÁLNE SLUŽBY S POUŽITÍM TELEKOMUNIKAČNÝCH TECHNOLOGIÍ

1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

E – PODPORNÉ SLUŽBY

1. odľahčovacia služba,
2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,

3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
4. podpora samostatného bývania,
5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
6. poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Zákon o sociálnych službách vymedzuje (§13) tieto **formy sociálnych služieb**:

- **Ambulantná forma** – poskytuje sa fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby,
- **Terénna forma** – poskytuje sa fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí,
- **Pobytová forma** v zariadení – poskytuje sa, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba,
- **Iná forma** – poskytuje sa najmä telefonicky alebo s použitím telekomunikačných technológií, ak je to účelné.

1.8 Vzťah komunitného plánu k nadradeným dokumentom

Komunitný plán sociálnych služieb sa v zmysle § 83 ods. 2 zákona o sociálnych službách vypracúva na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb. V súčasnom období sú platné **Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030**, v ktorých sú zadefinované 4 národné priority na nasledovné obdobie (pozri kap. 1.6). Kľúčovú úlohu v otázke systémového riešenia „fungovania“ sociálnych služieb na území Slovenskej republiky má predovšetkým štát, a to najmä prostredníctvom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny a zákonodarného zboru (realizácia potrebných štrukturálnych zmien v oblasti sociálnych služieb, nastavenie legislatívy, spôsobu a podmienok financovania sociálnych služieb, povinností, zodpovedností a pod.). Samozrejme, v súčinnosti s participujúcimi subjektmi, medzi ktoré patria aj obce a mestá.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Chtelnica svojou štruktúrou, analýzami a zadefinovanou stratégiou nadväzuje najmä na Národnú prioritu 1 (Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb) a Národnú prioritu 4 (Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb). Realizovanými analýzami a dotazníkovým prieskumom medzi obyvateľmi obce zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb a na základe týchto výsledkov určuje potreby rozvoja sociálnych služieb, personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

2 DEMOGRAFICKÁ A SOCIÁLNA ANALÝZA

Sociálne služby predstavujú jednu z foriem sociálnej pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii a sú alebo v budúcnosti môžu byť pre mnohých dôležitou oporou sociálneho začlenenia občanov a uspokojovania sociálnych potrieb. Dostupnosť sociálnych služieb (či už z hľadiska geografického alebo z hľadiska ich variability) do značnej miery závisí od rôznorodosti ich poskytovateľov, a preto je veľmi dôležité pri ich plánovaní vychádzať najmä z porovnania existujúcej ponuky sociálnych služieb so zistenými potrebami prijímateľov. Pre správne určenie potrieb poskytovania sociálnych služieb je tak potrebné poznať sociálne a demografické východiská.

2.1 Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka zobrazuje základné parametre stavu a pohybu obyvateľstva obce Chtelnica za posledných 10 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období znížil o 64 (z 2 593 v roku 2014 na 2 529 v roku 2023).

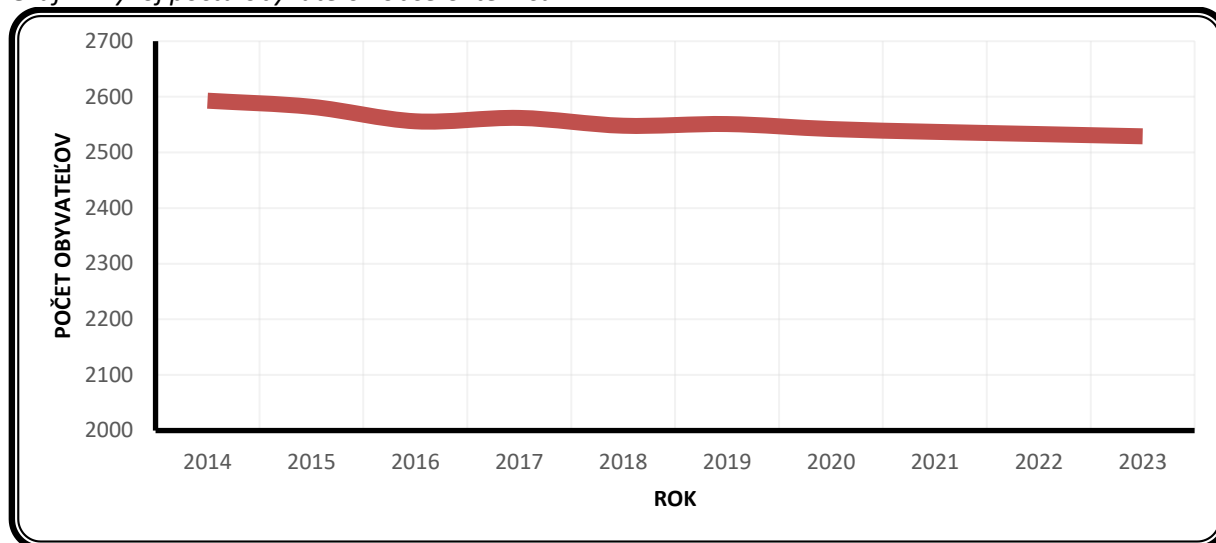
Tabuľka 1: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet obyvateľov (k 31.12.)	2593	2582	2556	2562	2548	2551	2542	2537	2533	2529
Živonarodení	25	31	19	20	18	20	29	13	16	26
Zomrelí	20	25	27	36	26	21	26	41	21	15
Bilancia prirodzeného pohybu	5	6	-8	-16	-8	-1	3	-28	-5	11
Prisťahovaní	35	20	21	47	36	32	28	36	38	33
Vysťahovaní	16	37	39	25	42	28	40	43	37	48
Migračné saldo	19	-17	-18	22	-6	4	-12	-7	1	-15
Bilancia celkového pohybu	24	-11	-26	6	-14	3	-9	-35	-4	-4
Hr.m. živorodenosti (‰)	9,6	12,0	7,4	7,8	7,1	7,8	11,4	5,1	6,3	10,3
Hr.m. úmrtnosti (‰)	7,7	9,7	10,6	14,1	10,2	8,2	10,2	16,2	8,3	5,9
Hr.m. prirodzeného prírastku (‰)	1,9	2,3	-3,1	-6,2	-3,1	-0,4	1,2	-11,0	-2,0	4,3
Hr.m. imigrácie (‰)	13,5	7,7	8,2	18,3	14,1	12,5	11,0	14,2	15,0	13,0
Hr.m. emigrácie (‰)	6,2	14,3	15,3	9,8	16,5	11,0	15,7	16,9	14,6	19,0
Hr.m. migračného salda (‰)	7,3	-6,6	-7,0	8,6	-2,4	1,6	-4,7	-2,8	0,4	-5,9
Hr.m. celkového prírastku (‰)	9,3	-4,3	-10,2	2,3	-5,5	1,2	-3,5	-13,8	-1,6	-1,6

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné prepočty

Vývoj počtu obyvateľov obce Chtelnica za ostatných 10 rokov má mierne klesajúci trend. V porovnaní s rokom 2014 bol počet obyvateľov obce na konci roku 2023 o 2,5 % nižší.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Chtelnica

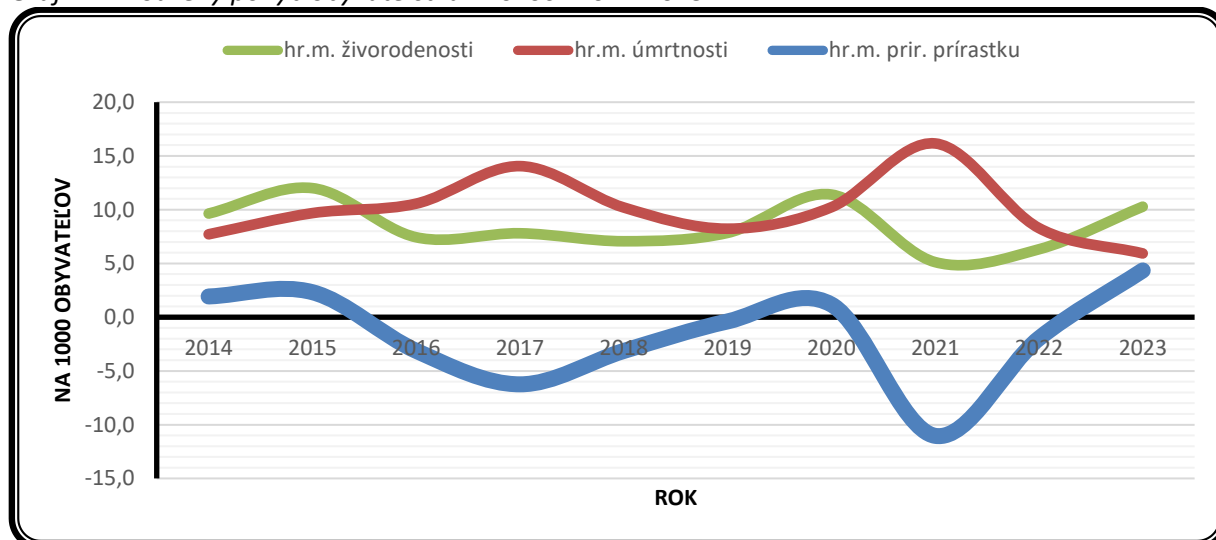
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Úroveň natality za posledných 10 rokov mala pomerne nevyrovnaný priebeh, keď sa pohybovala v rozmedzí cca 5-12 ‰. Počet narodených detí sa v obci medziročne pohyboval v rozmedzí 13-31. Priemerná hodnota ukazovateľa hrubej miery živorodenosti za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola v Chtelnici 8,5 ‰. Obec teda v tomto ukazovateli dosahuje priemerné hodnoty (oproti priemeru SR). Pre porovnanie, v okrese Piešťany sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 7,0 ‰, v Trnavskom kraji 8,0 ‰ a v Slovenskej republike na úrovni cca 9,0 ‰.

Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, podobne ako u živonarodených, taktiež menej vyrovnaný priebeh. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v roku 2023 (15 osôb), najviac v roku 2021 (41 osôb). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 5,9 po 16,2 ‰, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol v Chtelnici 10,1 ‰. V obci teda môžeme pozorovať rovnakú mieru úmrtnosti akú má Slovenská republika (cca 10,0 ‰), Trnavský kraj (10,0 ‰) i okres Piešťany (cca 10,5 ‰).

Takéto hodnoty hrubej miery živorodenosti a hrubej miery úmrtnosti sa odzrkadľujú v bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Chtelnice. Obec bola počas väčšiny hodnoteného obdobia populačne stratová (6x), pozitívnu bilanciu prirodzeného pohybu zaznamenala len 4x. Hrubá miera prirodzeného prírastku sa v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od -11,0 ‰ po 4,3 ‰. Z dôvodu takejto kombinácie natality s mortalitou bola reprodukcia obyvateľstva za posledných 10 rokov neefektívna. Celkovo možno konštatovať, že prirodzenými populačnými procesmi dochádzalo v obci k úbytku obyvateľov.

Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023

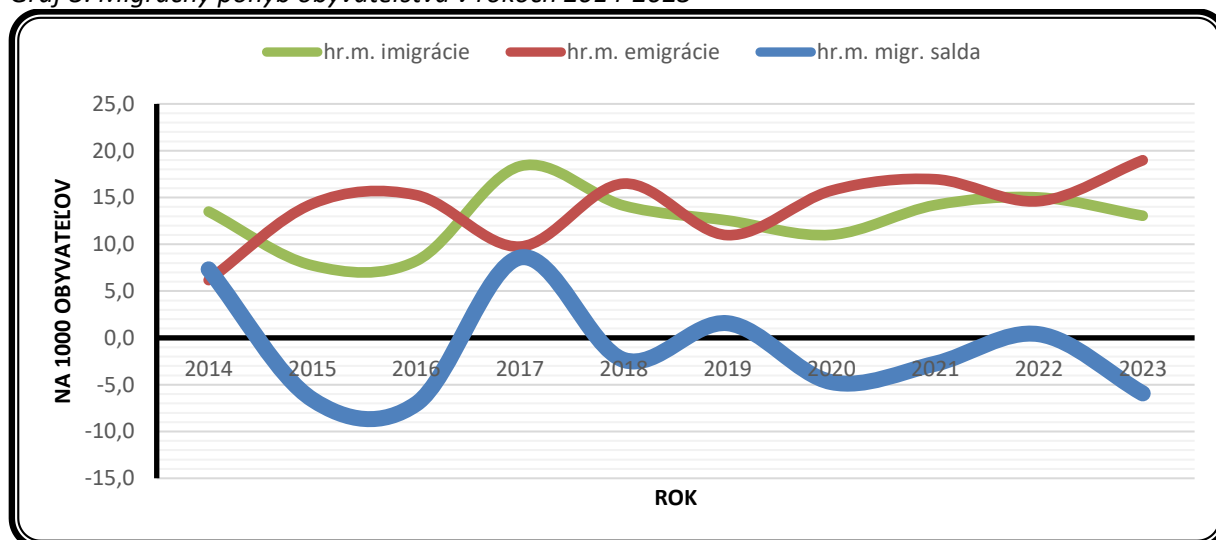

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Podobne ako vývoj prirodzeného pohybu, aj vývoj z hľadiska migračného pohybu je v obci mierne negatívny. Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 12,8 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo 32,6 osoby). Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala mierne vyššie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 13,9 ‰ (v priemere 35,5 vysťahovaných osôb ročne).

Výsledkom hore uvedených procesov bol nepriaznivý vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -18 osôb v roku 2016 po +22 osôb v roku 2017. Kladné migračné saldo obec zaznamenala 4x, a 6x bolo migračné saldo záporné. Väčšinu hodnoteného obdobia teda obec vykazuje negatívnu bilanciu migračného salda, pričom z aspektu migrácie v nej prebiehajú prevažne depopulačné procesy. Možno teda konštatovať, že trend vývoja za posledných 10 rokov je nepriaznivý.

Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023

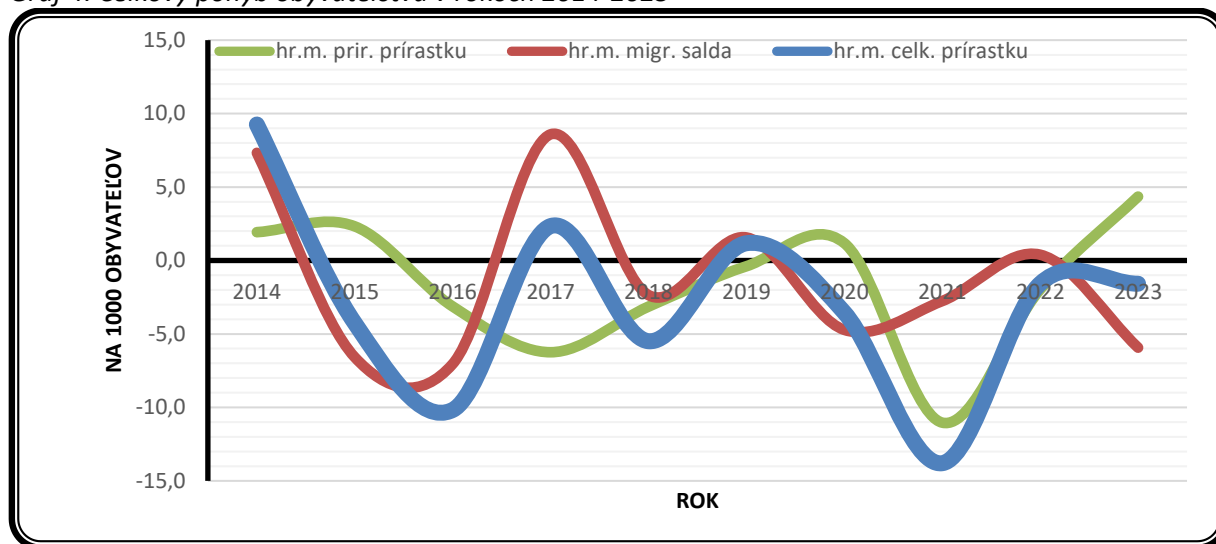
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Hrubá miera prirodzeného prírastku dosahovala počas väčšiny hodnoteného obdobia záporné hodnoty (viac ľudí v týchto rokoch zomrelo ako sa ich narodilo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov poväčšine klesal. Podobne, aj hrubá miera migračného salda dosahovala väčšinou záporné

hodnoty, znamenajúce migračný úbytok obyvateľstva (viac ľudí sa z obce v danom roku vysťahovalo ako sa do nej prisťahovalo).

Výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je celkový úbytok obyvateľov obce Čhtelnica. Celkovú situáciu ohľadne populačného vývoja v obci možno teda hodnotiť negatívne (keďže počet obyvateľov zo strednodobého hľadiska klesá).

Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023

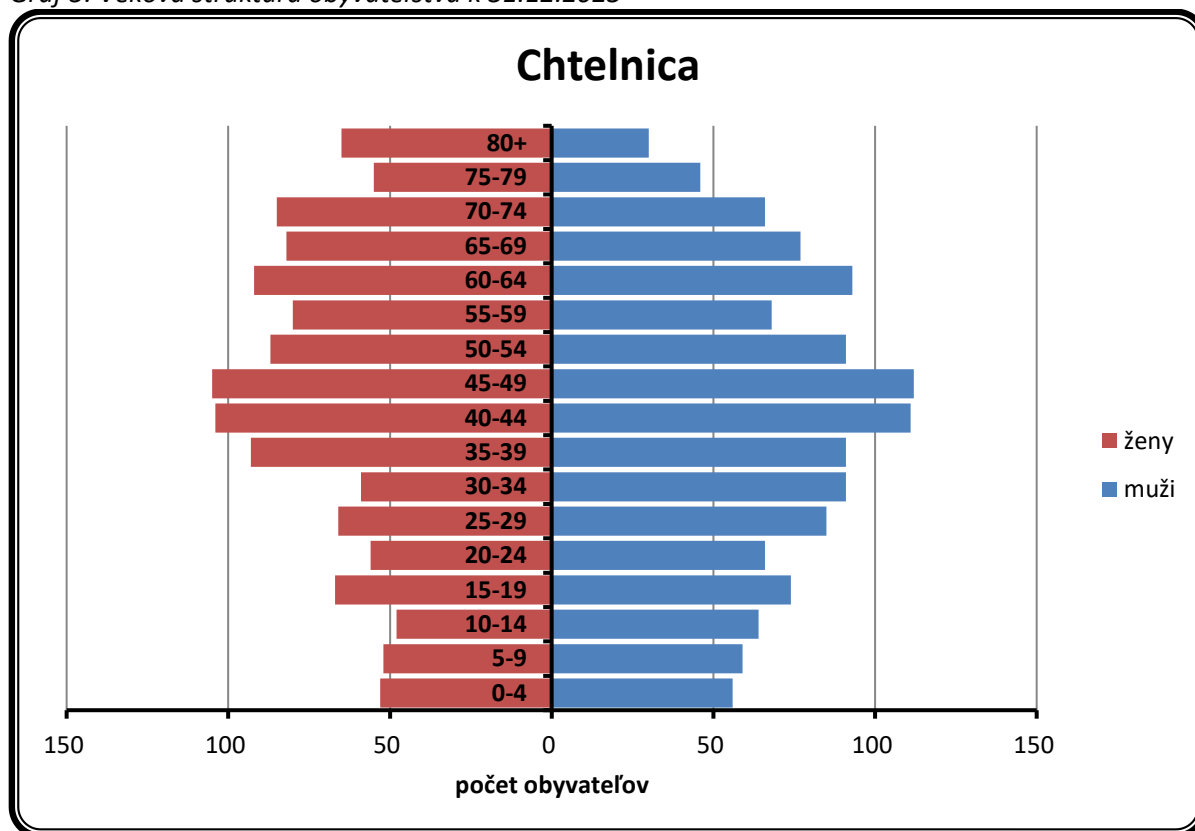
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

2.2 Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku

Veková pyramída obyvateľstva Čhtelnice ukazuje, že v obci sa z pohľadu demografickej reprodukcie nachádza regresívny typ populácie, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) nedosahuje početnosť poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (v pomere 332 k 1 017 k 31.12.2023). Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva Čhtelnice majú vekové skupiny (podľa poradia) 45-49 ročných (217 obyvateľov), 40-44 ročných (215) a 60-64 ročných (185 obyvateľov). K 31.12.2023 tu spomedzi 2 529 obyvateľov žilo 332 detí do 14 rokov a až 506 seniorov vo veku nad 65 rokov. Zo spomínaných 2 529 obyvateľov tu k uvedenému dátumu žilo 1 280 mužov a 1 249 žien.

Pomerne vysoký počet obyvateľov v pred dôchodkovom a seniorskom veku bude v budúcnosti vytvárať tlak na poskytovanie sociálnych služieb zameraných na túto vekovú skupinu obyvateľov. V nadväznosti na typ vekovej pyramídy a typ populácie možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude prostredníctvom prirodzeného pohybu počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) klesať.

Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2023

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Obyvateľstvo obce rýchlo starne. Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, priemerný vek obyvateľstva sa za ostatných 10 rokov zvýšil zo 41,14 na 43,56 rokov. V porovnaní so Slovenskou republikou žije v obci trochu staršie obyvateľstvo, to zároveň starne rýchlejším tempom ako je priemer SR.

Tabuľka 2: Vývoj priemerného veku obyvateľstva

Priemerný vek / rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Chtelnica	41,14	41,34	41,73	41,73	42,21	42,48	42,78	42,88	43,16	43,56
Slovenská republika	39,87	40,13	40,37	40,59	40,82	41,06	41,26	41,39	41,62	41,91

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, prevláda poproduktívna zložka (65+ r.) nad predproduktívnou zložkou (0-14 r.) obyvateľstva, pričom podiel produktívnej zložky je 66,9 %.

Tabuľka 3: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín

k 31.12.2023	Počet obyvateľov	Veková štruktúra obyvateľov					
		počet			podiel (%)		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Chtelnica	2 529	332	1 691	506	13,1	66,9	20,0

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

2.3 Národnostná, konfesionálna a vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Národnostné zloženie obyvateľstva Chtelnice bolo v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 takmer homogénne, keďže v ňom podľa jeho výsledkov výrazne dominovala slovenská národnosť s 96,8 % obyvateľov (2 490 z 2 572 osôb).

Tabuľka 4: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti

Národnosť	Počet obyvateľov	Podiel (%)
slovenská	2 490	96,8
maďarská	5	0,2
rusínska	1	0,0
česká	4	0,2
ukrajinská	1	0,0
srbská	1	0,0
rumunská	1	0,0
iná	2	0,1
nezistená	67	2,6
SPOLU	2 572	100,0

Zdroj: SODB 2021

V konfesionálnej štruktúre obyvateľstva v čase Sčítania 2021 výrazne dominovalo rímskokatolícke vierovyznanie so 77,6 % obyvateľov (1 997 z 2 572 obyvateľov). K žiadnemu náboženstvu sa nehlásilo 16,2 % obyvateľov obce (417 osôb) a u 2,6 % obyvateľov (68 osôb) príslušnosť ku konfesiám zistená nebola (SODB 2021).

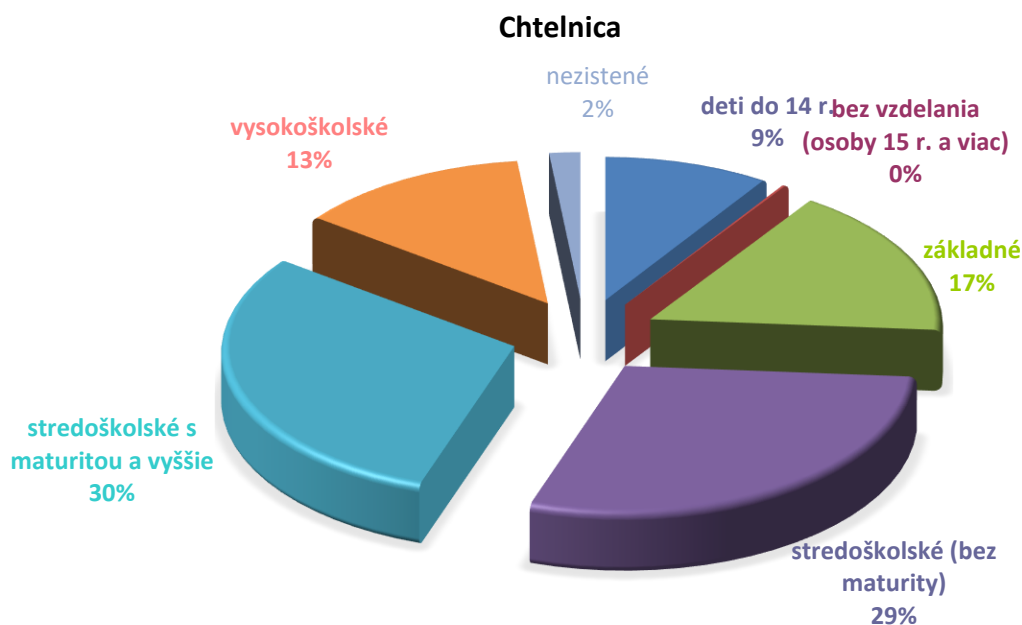
Tabuľka 5: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania

Konfesia	Počet obyvateľov	Podiel (%)
bez náboženského vyznania	417	16,2
Rímskokatolícka cirkev	1 997	77,6
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	27	1,0
Gréckokatolícka cirkev	8	0,3
Reformovaná kresťanská cirkev	1	0,0
Pravoslávna cirkev	4	0,2
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	10	0,4
Kresťanské zbory	10	0,4
Cirkev československá husitská	1	0,0
Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní	1	0,0
budhizmus	4	0,2
islam	4	0,2
hinduizmus	1	0,0
ostatné a nepresne určené kresťanské cirkvi	2	0,1
pohanstvo a prírodné duchovno	1	0,0
ad hoc hnutia	11	0,4
iné	5	0,2
nezistené	68	2,6
SPOLU	2 572	100,0

Zdroj: SODB 2021

Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 (SODB 2021) malo v tom čase (k 1.1.2021) 17 % obyvateľov obce ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie len základné vzdelanie (tzn. osoby vo veku 15 rokov a viac, ktoré neukončili žiadne vzdelanie + osoby s ukončeným základným vzdelaním). Stredoškolské vzdelanie bez maturity (max. výučný list) malo 29 % a stredoškolské vzdelanie s maturitou a vyššie 30 % obyvateľov Chtelnice. Vysokoškolské vzdelanie v roku 2021 malo 13 % obyvateľov obce.

Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania

Zdroj: SODB 2021

2.4 Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci Chtelnica za posledných 10 rokov pohyboval v rozmedzí 24 až 116. Miera nezamestnanosti sa teda v obci v ostatnom období pohybovala v rozpätí od 1,8 % (2018) po 8,7 % (2014), pričom k 31.12.2023 bola na úrovni 3,9 %. Pre porovnanie, k 31.12.2023 bola miera nezamestnanosti v Trnavskom kraji na úrovni 3,8 % a v Slovenskej republike 6,1 %.

Podiel uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku¹ na celkovom počte obyvateľov v produktívnom veku bol k 31.12.2023 v okrese Piešťany na úrovni 2,6 %, v Trnavskom kraji 2,9 % a v Slovenskej republike 4,7 %. V okolitých okresoch, s ktorými okres Piešťany susedí, bol tento podiel nasledovný: Trnava 2,5 %, Hlohovec 2,8 %, Topoľčany 3,7 %, Nové Mesto nad Váhom 3,1 % a Myjava 2,9 %.

Tabuľka 6: Vývoj nezamestnanosti v obci

k 31.12.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet UoZ	116	79	52	45	24	40	69	51	37	52
Miera nezamestnanosti* (%)	8,7	5,9	3,9	3,4	1,8	3,0	5,2	3,8	2,8	3,9

* Na výpočet miery nezamestnanosti bol použitý údaj o ekonomicky aktívnom obyvateľstve v obci zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021.

Zdroj: SODB 2021, UPSVaR, vlastné spracovanie

Graf 7: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2014-2023 (k 31.12.)

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, UPSVaR, vlastné spracovanie

Na konci roku 2023 bolo v obci Chtelnica prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 52 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 18 mužov (34,6 %) a až 34 žien (65,4 %). Ako ukazuje nasledujúca tabuľka a graf, najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa veku majú obyvatelia vo veku 40-49 rokov.

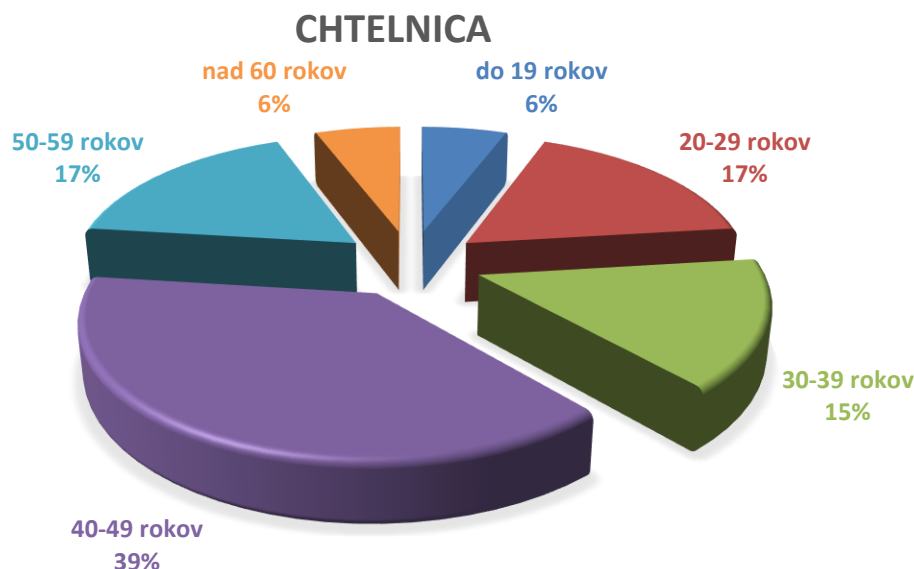
Tabuľka 7: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2023

do 19 r.		20-29 r.		30-39 r.		40-49 r.		50-59 r.		nad 60 r.		UoZ spolu	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
3	5,8	9	17,3	8	15,4	20	38,5	9	17,3	3	5,8	52	100

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

¹ Od roku 2023 už UPSVaR nezverejňuje za okresy SR ukazovateľ „miera nezamestnanosti“ (ktorý sa vypočíta na základe počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov v okrese), ale iný ukazovateľ – „Podiel UoZ v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku“ v danom okrese (ako sám názov napovedá – ukazovateľ sa vypočíta na základe počtu obyvateľov v produktívnom veku; udáva sa taktiež v %). Tento „nový“ ukazovateľ býva oproti miere nezamestnanosti spravidla o cca 1 až 3 p.b. nižší (v závislosti od územnej jednotky).

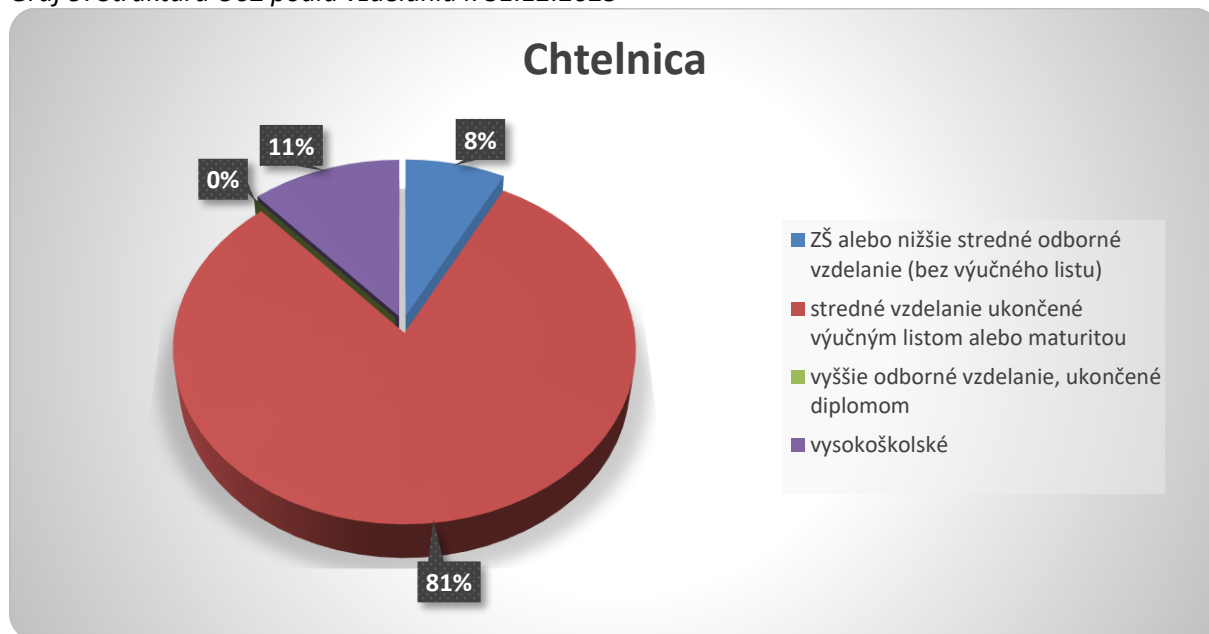
Graf 8: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2023

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je v Chtelnici veľmi pozitívnou skutočnosť, že z 52 uchádzačov o zamestnanie na konci roku 2023 bolo len 8 % UoZ (4 osoby) takých, ktorí majú najvyššie ukončené vzdelanie základnú školu alebo nižšie stredné odborné vzdelanie (bez výučného listu).

Graf 9: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2023

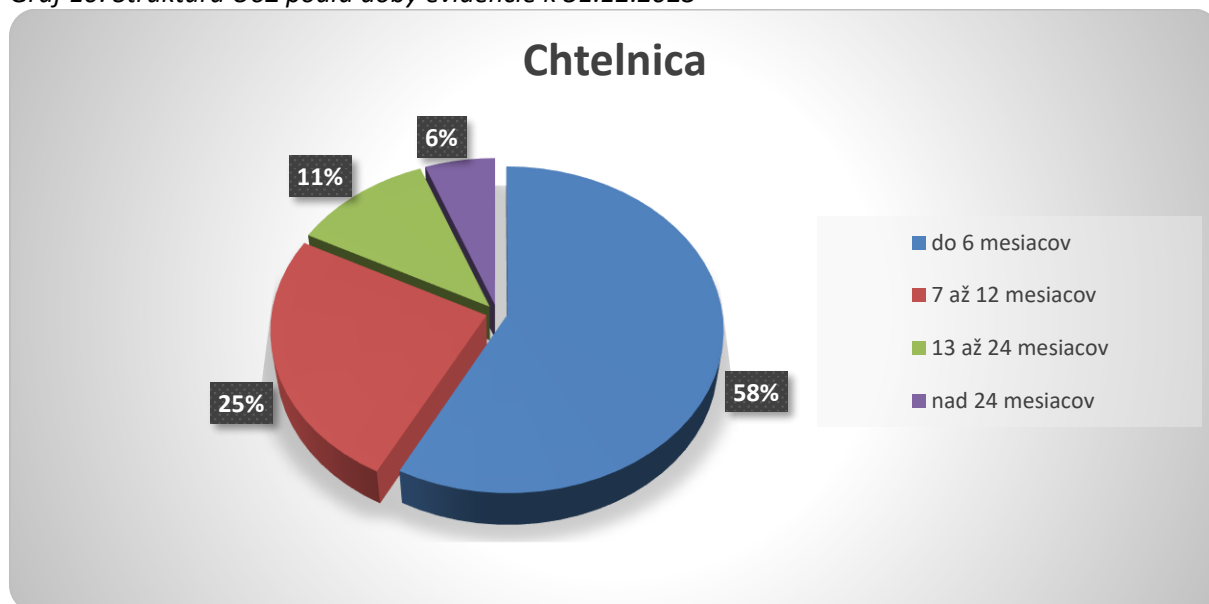
Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomického a sociálneho

charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.

V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (menej ako 7 mesiacov) v roku 2023 pohyboval na úrovni cca 40 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 18 % a podiel dlhodobo nezamestnaných až okolo úrovne 41 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). V Chtelnici bol k 31.12.2022 podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (nad 12 mesiacov) „len“ 19 %, pričom 6 % (3 UoZ) z celkového počtu UoZ bolo nezamestnaných viac ako 2 roky.

Graf 10: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2023

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní nám zatrieduje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie bezprostredne pred tým, než bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Jednotlivé zamestnania sú v tejto štruktúre rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri tejto štruktúre sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní.

Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa klasifikácie zamestnaní majú v Chtelnici osoby, ktoré bezprostredne pred zaradením do evidencie boli bez zamestnania (19 z 52 UoZ; 36,5 %). To sú tie osoby, ktoré doposiaľ ešte nikdy nepracovali (teda absolventi, ženy, ktoré boli hneď po skončení štúdia na materskej/rodičovskej dovolenke, dlhodobo nezamestnané osoby, ktoré si od ukončenia školy doteraz žiadne zamestnanie nenašli a pod.). Druhú najvýznamnejšiu skupinu tvoria operátori a montéri strojov a zariadení (11 UoZ z 52; 21,2 %).

Tabuľka 8: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2023

Trieda ISCO-08	Počet UoZ	Podiel (%)
0 - Príslušníci ozbrojených síl	0	0,0
1 - Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	1	1,9
2 - Špecialisti	5	9,6
3 - Technici a odborní pracovníci	0	0,0
4 - Administratívni pracovníci	2	3,8
5 - Pracovníci v službách a obchode	4	7,7
6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	0	0,0
7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	3	5,8
8 - Operátori a montéri strojov a zariadení	11	21,2
9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	7	13,5
N/A - neurčené	0	0,0
Bezprostredne pred evidenciou bez zamestnania	19	36,5
Spolu	52	100,0

* klasifikácia zamestnaní je vytvorená v súlade s medzinárodnou štandardnou klasifikáciou zamestnaní ISCO-08
Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

2.5 Školstvo a zdravotníctvo

V Čhtelnici sa nachádza plne organizovaná Základná škola s materskou školou, ktorá má vlastnú právnu subjektivitu. Jej zriaďovateľom je obec Čhtelnica. Materská škola (ako organizačná zložka ZŠ s MŠ) sídli na ulici Zigmundíkova 456/1468, v školskom roku 2023/2024 ju navštevuje 80 detí. Základná škola sídli na Nám. 1. mája 3, v šk. roku 2023/2024 ju navštevuje 330 žiakov. Popri MŠ aj ZŠ sú zriadené školské jedálne. V popoludňajších hodinách majú žiaci základnej školy možnosť venovať sa rôznym záujmovým a výchovno-vzdelávacím aktivitám v rámci školského klubu detí.

Okrem materskej školy a základnej školy sa v obci Čhtelnica nachádzajú aj dve elokované pracoviská cirkevnej základnej umeleckej školy. Jedno sa nachádza v priestoroch ZŠ a jedno v priestoroch MŠ. Zriaďovateľom ZUŠ je Rímskokatolícka cirkev, Trnavská diecéza, pričom elokované pracoviská ZUŠ patria pod Cirkevnú základnú umeleckú školu sv. Gorazda. Najbližšie stredné školy, ktoré môžu študenti z Čhtelnice navštevovať, sa nachádzajú v Piešťanoch a Trnave.

Za primárnu zdravotnú starostlivosť musia obyvatelia obce dochádzať len čiastočne. Priamo v Čhtelnici sa totižto nachádzajú až 3 ambulancie primárnej zdravotnej starostlivosti, v rámci ktorých sa zriaďujú zdravotné obvody (ambulancia všeobecného lekára pre dospelých, všeobecného lekára pre deti a dorast a zubná ambulancia). Gynekologická ambulancia je pre obyvateľov Čhtelnica dostupná vo Vrbovom. Ďalšie špecializované zdravotné ambulancie sa nachádzajú najmä v Piešťanoch a Trnave.

3 SOCIÁLNE SLUŽBY V OBCI

Poslaním sociálnych služieb je pomôcť ľuďom udržať si alebo znovu získať svoje miesto v spoločnosti, v komunite, kde žijú. Ich cieľom je zaistiť pomoc a podporu ľuďom, ktorí riešia najrôznejšie problémy z dôvodu nepriaznivej sociálnej situácie, dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu, zdravotného postihnutia, či krízovú sociálnu situáciu a nie sú schopní tieto problémy riešiť bez pomoci druhých.

3.1 Verejný poskytovateľ sociálnych služieb

Verejným poskytovateľom sociálnych služieb môže byť obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, vyšší územný celok a právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom.

Podľa § 80 zákona o sociálnych službách sú v pôsobnosti obce nasledujúce aktivity:

- vypracúvať a schvaľovať komunitný plán sociálnych služieb,
- utvárať podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- rozhodovať o odkázanosti a zániku odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
- poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie:
 - sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 - nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 - opatrovateľskej služby,
 - prepravnej služby,
 - odľahčovacej služby,
 - pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31 zákona,
 - terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,
- poskytovať základné sociálne poradenstvo,
- zriaďovať, zakladať a kontrolovať nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- viesť evidenciu posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, evidenciu rozhodnutí a prijímateľov sociálnych služieb,
- vyhľadávať fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- poskytovať štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb,
- uhrádzať náklady za zdravotné výkony (na posudzovanie).

Samospráva obce však môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnej služby ako sú vyššie uvedené, príp. môže sociálne služby účelne a vhodne spájať.

Obec Chtelnica v zmysle zákona o sociálnych službách zabezpečuje svojim obyvateľom nasledovné sociálne služby a sociálnu pomoc:

- **základné sociálne poradenstvo:** v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom;
- **posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu:** vyššie spomínaná povinná činnosť, ktorú obec v prípade potreby zabezpečuje na základe zákona o sociálnych službách;
- **opatrovateľská služba:** sociálna služba poskytovaná obcou terénnou formou na neurčitý čas fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách a tiež fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 tohto zákona. Ide teda najmä o pomoc osobám, ktoré majú zníženú sebestačnosť z dôvodu veku, chronického ochorenia alebo

zdravotného postihnutia a sú odkázaní na pomoc inej osoby pri úkonoch sebaobsluhy (osobná hygiena, stravovanie, pomoc pri vyzliekaní a obliekaní, pomoc pri chôdzi), úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť (nákup, príprava jedla, upratovanie, pranie, žehlenie) a pri základných sociálnych aktivitách (sprievod na lekárske vyšetrenie, vybavenie úradných záležitostí). Obec Chtelnica je zapísaná v registri poskytovateľov ako poskytovateľ terénnej opatrovateľskej služby, aktuálne však túto službu žiadnym klientom neposkytuje.

V obci nepôsobia žiadni iní verejní poskytovatelia sociálnych služieb.

Posudková činnosť

Ako už bolo spomenuté vyššie, obec Chtelnica povinne zo zákona vykonáva (o.i.) posudkovú činnosť na účely poskytovania sociálnej služby. Táto činnosť pozostáva z lekárskej a zo sociálnej posudkovej činnosti. Cieľom posudkovej činnosti je zistiť odkázanosť fyzickej osoby na sociálnu službu v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a odkázanosť na poskytovanie opatrovateľskej služby v domácnosti.

Lekársku posudkovú činnosť vykonáva lekár na základe zmluvy s obcou. V rámci nej lekár hodnotí a posudzuje zdravotný stav a zmeny zdravotného stavu fyzickej osoby, ktorá podala obci žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu. Posudzujúci lekár pri vykonávaní lekárskej posudkovej činnosti spolupracuje so sociálnym pracovníkom obce.

Sociálnu posudkovú činnosť vykonáva zamestnanec obce (alebo iná osoba na základe zmluvnej spolupráce s obcou). V rámci nej sa posudzujú individuálne predpoklady fyzickej osoby, jej rodinné prostredie a prostredie, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby do spoločnosti. Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je sociálny posudok, ktorý obsahuje znevýhodnenia fyzickej osoby v oblasti úkonov sebaobsluhy, úkonov starostlivosti o domácnosť a základných sociálnych aktivít.

Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, záujem o tie sociálne služby, na ktoré vydáva obec v rámci svojich kompetencií rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu, je relatívne nízky. Za ostatných 5 rokov vydala obec Chtelnica len 11 rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu, pričom všetky rozhodnutia boli vydané na sociálnu službu v zariadení opatrovateľskej služby.

Tabuľka 9: Rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu vydané obcou Chtelnica v období 2019-2023

Počet / rok	2019	2020	2021	2022	2023	SPOLU
Vydané rozhodnutia o odkázanosti na opatrovateľskú službu						0
Vydané rozhodnutia o odkázanosti na soc. službu v zariadení pre seniorov						0
Vydané rozhodnutia o odkázanosti na soc. službu v zariadení opatrovateľskej služby	0	4	2	4	1	11
Vydané rozhodnutia o odkázanosti na soc. službu v dennej stacionári						0
ROZHODNUTIA SPOLU:	0	4	2	4	1	11

Zdroj: Obecný úrad Chtelnica

3.2 Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb

V Chtelnici v čase spracovania tohto Komunitného plánu (jar 2024) nepôsobí žiaden neverejný poskytovateľ sociálnych služieb, ktorý by bol zapísaný v registri poskytovateľov sociálnych služieb. Obyvatelia Chtelnice však v prípade potreby môžu využiť pomoc viacerých neverejných (ako aj verejných) poskytovateľov, ktorí poskytujú sociálne služby rôznou formou (terénnou, ambulantnou, príp. inou) či už na území celého Trnavského kraja alebo v regióne okresu Piešťany, príp. iného okresu v rámci Slovenska.

3.3 Aktivity obce Chtelnica a iných subjektov na úseku sociálnej starostlivosti (mimo pôsobnosti zákona o sociálnych službách)

Okrem vyššie uvedených služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách, zabezpečuje obec Chtelnica pre svojich obyvateľov na úseku sociálnych vecí a v záujme podpory komunitného rozvoja aj iné služby, podporu, pomoc a aktivity (na základe iných zákonov alebo všeobecne záväzných nariadení obce):

- **opatrenia aktívnej politiky trhu práce** (napr. podľa § 50 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti): služby poskytované v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorých je udržiavať, resp. rozvíjať u nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky;
- **sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela:** obec pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zabezpečuje rodine, maloletému dieťaťu, mladému dospelému a iným dospelým osobám ochranu a starostlivosť. V prípade umiestnenia maloletého dieťaťa do ústavnej starostlivosti spolupôsobí pri obnove rodinných pomerov za účelom návratu dieťaťa do prirodzeného rodinného prostredia a vyhľadáva fyzické osoby, ktorým by bolo možné zveriť dieťa do starostlivosti. Poskytuje pomoc mladému dospelému po skončení ústavnej starostlivosti pri zabezpečení bývania a zamestnania. Pomoc na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately obec poskytuje povinne za predpokladu, že takáto situácia nastane;
- **príspevok na hipoterapiu:** obec Chtelnica finančnými prostriedkami prispieva na poskytovanie hipoterapie v prospech svojho občana vo výške cca 1 000 €/rok;
- **prevádzkovanie Obecného podniku služieb Chtelnica s.r.o., r.s.p.:** obecný podnik služieb je registrovaný sociálny podnik v zmysle zákona o sociálnej ekonomike. Tento sociálny podnik dosahuje m pozitívny merateľný vplyv v sociálnej oblasti, aktuálne (jar 2024) zamestnáva 7 ťažko zdravotne postihnutých osôb.

Okrem poskytovania všetkých vyššie uvedených služieb (či už sociálnych služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách alebo služieb poskytovaných na základe iných zákonov alebo VZN obce, príp. služieb poskytovaných prostredníctvom mimovládnych organizácií), predstavujú veľmi významnú súčasť komunitného rozvoja a začleňovania jedincov do spoločnosti aj rôzne organizácie. Dôležitou súčasťou každodenného života obyvateľov, obzvlášť obyvateľov v riziku sociálneho vylúčenia, sú totižto rôzne sociálne aktivity (ako napr. záujmová činnosť, komunitná činnosť, dobrovoľnícka činnosť, kultúrne, spoločenské a športové akcie a pod.). Týmito sociálnymi aktivitami možno veľmi účinne predchádzať rôznym formám asociálneho správania, ktoré sú častokrát vyvolané napr. veľkým množstvom voľného času, nudou, absenciou povinností, absenciou pocitu spolupatričnosti, pocitom nedocenenia, chudobou, sklonsmi k užívaniu návykových látok a pod.

Z tohto hľadiska je pozitívnym momentom skutočnosť, že v Chtelnici vyvíjajú sociálne aktivity a spoločenskú činnosť viaceré subjekty a organizácie – okrem samotnej obce, ktorá počas roka organizuje viaceré kultúrno-spoločenské podujatia, je to napr. Základná organizácia Zväzu postihnutých civilizačnými chorobami, vyvíjajúca rôzne aktivity pre svojich členov (napr. organizácia rekondičných pobytov), Jednota dôchodcov Slovenska, ktorá zabezpečuje rôzne spoločenské aktivity pre dôchodcov počas kalendárneho roka (zájazdy na výstavy, jednodňové rekreácie), Materské centrum Makovička, o.z., ktoré pracuje s deťmi, organizuje podujatia pre deti (napr. divadelné a iné

predstavenia, výučbu anglického jazyka, burzy oblečenia), Naša Čhtelnica, venujúca sa výchove a rozvoju telesnej výchovy, vzdelania a vedy detí, telovýchovná jednota TJ Družstevník Čhtelnica, ktorá miestnym obyvateľom poskytuje možnosť vykonávania športových aktivít, Dobrovoľný hasičský zbor Čhtelnica, ktorý sa okrem aktívneho pôsobenia v oblasti ochrany pred požiarmi venuje výchove a rozvoju telesnej výchovy, ako aj ochrane a tvorbe životného prostredia. Všetky tieto subjekty vykonávajú svoju činnosť s príspevom obce (vo forme dotácie).

3.4 Požiadavky prijímateľov sociálnych služieb

Pre vytvorenie funkčného, širokého a dostupného systému sociálnych služieb pre obyvateľov obce je veľmi dôležitým predpokladom podrobné poznanie potreby týchto služieb. Odhad potreby služieb v obci môžu dopĺňať a upresňovať demografické trendy a vývoj, odhady expertov a predstaviteľov samosprávy a vyjadrenia samotných obyvateľov.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce sú zabezpečené. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby sa obec bude orientovať na:

- účinný, efektívny a komplexný systém poskytovania sociálnych služieb, sociálnej pomoci a podporných služieb z úrovne samosprávy,
- rozšírenie formy sociálnych a podporných služieb podľa konkrétnych požiadaviek obyvateľov našej obce,
- podporu poskytovania existujúcich sociálnych služieb,
- podporu výstavby domov a bytov,
- postupné odstránenie bariér v obci (na verejných priestranstvách, v rámci úradov a inštitúcií, v zariadeniach kultúrneho a spoločenského života),
- elimináciu negatívnych sociálno-patologických javov v dôsledku neefektívneho využívania voľného času,
- funkčný systém osvetu a motivácie pre vzdelanie a pokračovanie v štúdiu,
- zvýšenie zaangažovanosti verejnosti, ale aj ŤZP občanov so zdravotnými obmedzeniami na eliminácii sociálnej vylúčenosti obyvateľov obce z dôvodu zdravotných obmedzení.

Z analýzy požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov obce vyplývajú nasledovné skutočnosti:

Tabuľka 10: Požiadavky prijímateľov soc. služieb a iných obyvateľov na území obce

Cieľová skupina	Druh požadovanej soc. služby ¹	Forma požadovanej soc. služby ²	Požad. soc. služba je v obci zabezpečená dostatočnou kapacitou (A/N)	Ak soc. služba nie je zabezpečená, kvantifikácia navýšenia potrebnej kapacity
Seniori	C 2	terénna	A	-
ŤZP osoby a občania so zdravotnými obmedzeniami	C 2	terénna	A	-
Deti, mládež a rodina	-	-	-	-
Neprispôsobiví občania	-	-	-	-

¹ číslovanie druhov sociálnych služieb je uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu

² jednotlivé formy sociálnych služieb sú uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu

Zdroj: vlastné spracovanie

4 STRATÉGIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

V predchádzajúcej časti dokumentu boli analyzované rôzne aspekty, spojené so sociálnou sférou, sociálnou starostlivosťou a sociálnymi službami v obci Chtelnica (ako napr. demografické východiská, štruktúra uchádzačov o zamestnanie, oblasť školstva, podmienky bývania v obci a pod.). Z vykonanej analýzy vyplynuli rôzne špecifické problémy v obci Chtelnica, na ktoré je v nasledujúcom období potrebné sa zamerať.

4.1 Cieľové skupiny

Sociálne služby je nutné poskytovať predovšetkým tým obyvateľom, ktorí sú z rôznych dôvodov znevýhodnení, resp. ohrození sociálnou exklúziou (príp. existuje reálny predpoklad, že takáto situácia u nich nastane). Ide najmä o nasledovné skupiny obyvateľov:

- seniori,
- občania s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom,
- občania ohrození správaním iných fyzických osôb, rodiny so zanedbávanými deťmi, s deťmi s poruchami správania, rodičia, ktorí nezabezpečujú riadnu starostlivosť a výchovu svojich detí,
- občania v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu, že nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb; resp. pre závislosť od návykových látok nie sú schopní samostatne riešiť svoje problémy,
- dlhodobo nezamestnaní a občania odkázaní na pomoc v hmotnej núdzi,
- neprispôsobiví občania (z dôvodu životných návykov, spôsobu života), zotrvávajúci v lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.

Po zhrnutí a analýze všetkých relevantných podkladov a po špecifikácii problémov v oblasti sociálnej pomoci a sociálnych služieb, bol proces komunitného plánovania sociálnych služieb z hľadiska strategického plánovania zameraný prioritne na **štyri nosné cieľové skupiny**:

- **Seniori**
- **Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami**
- **Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia**
- **Príslušníci sociálne vylúčených komunit, obyvatelia ohrození chudobou, týraním a zneužívaním**

4.2 Ciele a priority, doplnkové opatrenia

Dôležitou súčasťou komunitného plánovania je zadefinovanie cieľov a priorít, ktoré sú špecificky orientované na vyššie uvedené cieľové skupiny. Ciele a priority, zadefinované v záujme rozvoja sociálnych služieb a uvedené v nasledujúcej tabuľke, boli samosprávou obce skoncipované na základe analýzy aktuálnej sociálnej situácie v obci, vykonanej v čase spracovania tohto komunitného plánu. V budúcnosti sa však sociálna situácia v obci môže zmeniť a môže sa stať, že sa zmenia aj požiadavky obyvateľov na poskytovanie sociálnych služieb. Z tohto dôvodu je potrebné uviesť, že **samospráva našej obce plánuje v budúcnosti v prípade potreby poskytovať, príp. zabezpečovať alebo spolupracovať pri zabezpečovaní aj iných sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách** (teda nielen tých, ktoré sú výslovne uvedené v nasledujúcej tabuľke).

Ďalej považujeme za potrebné upozorniť na skutočnosť, že obyvatelia našej obce môžu v prípade záujmu a splnenia konkrétnych podmienok využiť služby ktoréhokoľvek poskytovateľa sociálnych služieb na území kraja (príp. iného kraja). Prijímať sociálnu službu teda nemusia len na území našej obce, ale aj na území inej obce/mesta. Z tohto dôvodu je **strategickým záujmom samosprávy obce podľa aktuálnych možností a podmienok podporovať aj tých poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí svoje služby poskytujú našim obyvateľom v inej obci** (bez ohľadu na skutočnosť, či títo poskytovatelia sú v tomto komunitnom pláne konkrétne spomenutí alebo nie – nedokážeme totižto predpovedať, ktorí poskytovatelia budú svoje služby poskytovať našim obyvateľom v budúcnosti).

Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb v našej obci pre roky 2024-2030 sú nasledovné:

Tabuľka 11: Ciele a priority rozvoja podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a jednotlivých cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb a určenia finančných podmienok

GLOBALNÝ CIEĽ Zabezpečiť obyvateľom obce kvalitné sociálne služby s orientáciou na ich potreby a preferencie						
Cieľová skupina	Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Ciele	Priority	Kvantifikácia potrebnej kapacity sociálnej služby	Určenie finančných podmienok (potenciálne zdroje financovania)
Seniori + ŤZP osoby a občania so zdravotnými obmedzeniami	Domáca opatrovateľská služba (C 2)	terénna	Zabezpečiť kvalitné poskytovanie soc. služby, vrátane jej dostatočnej kapacity	Starostlivosť o človeka	2	Obec, SR, EŠIF, prijímatelia

Zdroj: vlastné spracovanie

V záujme kvalitného a efektívneho monitorovania a vyhodnocovania stanovených cieľov pri poskytovaní sociálnych služieb zadefinovala samospráva Chtelnice nasledovné merateľné ukazovatele:

Tabuľka 12: Určenie merateľných ukazovateľov na zhodnotenie plnenia cieľov

Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Cieľ	Merateľný ukazovateľ	Hodnota	Východisková hodnota (2024)	Plánovaná hodnota	
						2027	2030
Domáca opatrovateľská služba	terénna	Zabezpečiť kvalitné poskytovanie soc. služby, vrátane jej dostatočnej kapacity	Podiel prijímateľov spokojných s kvalitou poskytovanej sociálnej služby (merané prieskumom spokojnosti prijímateľov)	%	N/A	100	100

Zdroj: vlastné spracovanie

Zohľadnenie miestnych špecifík a potrieb obyvateľov (fyzických osôb) v oblasti sociálnych služieb týkajúcich sa opatrovateľskej služby poskytovanej v územnom obvode obce vrátane doplnenia definície potrieb dôležitých pre rozvoj sociálnych služieb

- na základe monitoringu potrieb obyvateľov v oblasti opatrovateľskej služby bolo zistené, že:
 - niektoré osoby majú už dnes problém s mobilitou, ktorý sa pravdepodobne bude časom zväčšovať. Rovnako tu existuje predpoklad postupne sa zhoršujúceho zdravia u seniorov nadobúdaním vyššieho veku. V tejto súvislosti obec očakáva zvyšujúci sa tlak na poskytovanie opatrovateľskej služby.
- obec Chtelnica vzhľadom na svoje reálne finančné možnosti nie je schopná vlastnými silami a prostriedkami poskytovať opatrovateľskú službu svojim obyvateľom (jedine s využitím externých finančných zdrojov). V prípade, ak nejakému obyvateľovi obce bude vydané rozhodnutie o odkázanosti na opatrovateľskú službu v domácnosti a tento obyvateľ zároveň požiada obec Chtelnica o poskytnutie tejto služby, samosprávne orgány budú sprostredkujú poskytovanie tejto služby danému obyvateľovi prostredníctvom iného poskytovateľa opatrovateľskej služby alebo budú túto službu poskytovať vo svojej réžii (za predpokladu, že obci sa podarí získať externé finančné zdroje na poskytovanie opatrovateľskej služby).

Veľmi významnou súčasťou komunitného rozvoja a začleňovania jedincov do spoločnosti, obzvlášť obyvateľov v riziku sociálneho vylúčenia, sú rôzne sociálne aktivity (ako napr. záujmová činnosť, komunitná činnosť, dobrovoľnícka činnosť, kultúrne, spoločenské a športové akcie a pod.). Týmto sociálnymi aktivitami možno veľmi účinne predchádzať rôznym formám asociálneho správania, ktoré sú častokrát vyvolané napr. veľkým množstvom voľného času, nudou, absenciou povinností, absenciou pocitu spolupatričnosti, pocitom nedocenenia, chudobou, sklonsmi k užívaniu návykových látok a pod.

V tejto súvislosti si samospráva obce Chtelnica, okrem poskytovania vyššie uvedených sociálnych služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách, zadefinovala aj viaceré **doplnkové aktivity**, ktoré sa už síce nevykonávajú podľa zákona o sociálnych službách, avšak ich cieľom je napomáhať cieľovým skupinám v ich sociálnej inklúzii, predchádzať vzniku alebo zhoršeniu nepriaznivých sociálnych situácií a napomáhať riešeniu miestnych sociálnych problémov. Jednotlivé doplnkové aktivity sú koncipované tak, aby ich naplnením došlo k uspokojeniu potrieb v oblasti sociálnej pomoci, aby ich mohol využívať čo najširší okruh obyvateľov obce.

Tabuľka 13: Doplnkové aktivity stratégie rozvoja

Cieľová skupina	Doplnkové aktivity	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Seniori	1.1 Podpora sociálnych kontaktov realizáciou kultúrno-spoločenských podujatí pre seniorov a oceňovaním jubilantov	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, VÚC, SR, EŠIF
	1.2 Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, VÚC, SR, EŠIF
	1.3 Realizácia zájazdov a výletov pre seniorov	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec
	1.4 Podpora činnosti Jednoty dôchodcov	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec
	1.5 Realizácia osvetových informačných kampaní na zabránenie zneužívania seniorov	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec

Cieľová skupina	Doplňkové aktivity	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami	2.1 Podpora zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk na území obce	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec
	2.2 Zabezpečenie vhodných a dostupných priestorov na klubovú činnosť pre seniorov a ŤZP občanov	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec
	2.3 Prevádzkovanie registrovaného sociálneho podniku, zamestnávanie ŤZP osôb v ňom	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec
	2.4 Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú ŤZP osoby	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec
Cieľová skupina	Doplňkové aktivity	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia	3.1 Skvalitnenie športovísk a detských ihrísk v obci	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, VÚC, SR, EŠIF
	3.2 Organizácia kultúrno-spoločenských podujatí pre deti, mládež a rodiny	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, VÚC, SR, EŠIF
	3.3 Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec

Cieľová skupina	Doplňkové aktivity	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Príslušníci sociálne vylúčených komún, obyvatelia ohrození chudobou, týraním a zneužívaním	4.1 Podpora celoživotného vzdelávania (rekvalifikačné kurzy, školenia...)	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, VÚC, SR, EŠIF
	4.2 Realizácia základného sociálneho poradenstva	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec
	4.3 Zapájanie sa do projektov a nástrojov AOTP	Personálne a prevádzkové podmienky: zabezpečí obec Potenciálne zdroje financovania: obec, VÚC, SR, EŠIF

Zdroj: vlastné spracovanie

Okrem vyššie uvedených doplnkových aktivít, ktoré sú špecificky orientované na jednotlivé cieľové skupiny (viď predchádzajúca tabuľka), si samospráva obce zdefinovala aj spoločné, prierezové aktivity, ktoré napomáhajú viacerým cieľovým skupinám a zabezpečujú komunitný rozvoj.

Ide o nasledovné **prierezové aktivity**:

- *dohľad nad nesvojprávnymi občanmi* (v spolupráci so štátnou správou)
- *pomoc v krízových situáciách* (živelná pohroma, rodinná tragédia a pod.)
- *podpora záujmovej činnosti v obci* (krúžková činnosť, klubová činnosť, rôzna iná záujmová činnosť podľa potreby...)
- *výkon inštitútu osobitného príjemcu* (v spolupráci so štátnou správou).

5 IMPLEMENTÁCIA KOMUNITNÉHO PLÁNU

Mimoriadne dôležitým bodom v záujme efektívneho naplňovania zadaných cieľov, priorít a doplnkových opatrení komunitného plánu je dôraz na vhodné nastavenie jeho implementácie. Okrem časového rozvrhnutia jednotlivých aktivít je potrebné mať na zreteli aj možné zmeny realizačných podmienok v blízkej budúcnosti – či už z legislatívneho hľadiska alebo z hľadiska finančných, materiálnych, personálnych, príp. iných zdrojov. V záujme úspešnej implementácie komunitného plánu je nevyhnutné neustále monitorovanie týchto realizačných podmienok, monitorovanie potrieb prijímateľov sociálnych služieb a taktiež priebežné monitorovanie a vyhodnocovanie samotného dokumentu.

5.1 Harmonogram realizácie komunitného plánu vrátane určenia finančných podmienok

Komunitný plán plánuje samospráva obce realizovať podľa nasledovného harmonogramu:

Tabuľka 14: Harmonogram realizácie sociálnych služieb s určením kapacity sociálnych služieb, personálnych a prevádzkových podmienok

			Rok plánovanej realizácie													
			2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Určenie personálnych a prevádzkových podmienok	EK ¹	PN ²	EK ¹	PN ²	EK ¹	PN ²	EK ¹	PN ²	EK ¹	PN ²	EK ¹	PN ²	EK ¹	PN ²
Domáca opatrovateľská služba	terénna	Pers. podm.: zabezpečí obec Prev. podm.: zabezpečí obec	0	2	0	2	2	0	2	0	2	0	2	1	3	0

Vysvetlivky:

Rok s farebne vyplnenou bunkou: daná sociálna služba sa v danom roku PLÁNUJE realizovať

Rok s bunkou bez farebného vyplnenia: daná sociálna služba sa v danom roku realizovať NEPLÁNUJE

¹ EK – existujúca kapacita v danom roku

² PN – potreba navýšenia kapacity v danom roku

Zdroj: vlastné spracovanie

Personálne, prevádzkové, organizačné a finančné podmienky nevyhnutné pre poskytovanie sociálnych služieb budú závisieť od vývoja spoločenskej situácie, potrieb prijímateľov sociálnych služieb, legislatívnych zmien a nastavenia spôsobu financovania sociálnych služieb v spoločnosti. Sociálne služby budú kvantitatívne a kvalitatívne zabezpečované zo súčasných a budúcich zdrojov ich poskytovateľov. Poskytovatelia sociálnych služieb budú na zabezpečenie realizácie stanovených opatrení využívať najmä nasledovné finančné zdroje:

- Rozpočet poskytovateľov sociálnych služieb
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
 - › príspevky na financovanie sociálnych služieb
 - › dotácie na rozvoj sociálnych služieb
- Vyšší územný celok
 - › príspevky na financovanie sociálnych služieb
 - › dotačná schéma
- Iné zdroje
 - › grantové národné a nadnárodné programy, štrukturálne fondy, sponzorské dary a pod.

V nasledujúcej tabuľke sú určené **predpokladané finančné zdroje z rozpočtu obce, potrebné na poskytovanie sociálnych služieb** (odhad predpokladanej výšky zdrojov z rozpočtu obce, potrebných na spolufinancovanie potrebnej kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení).

Tabuľka 15: Predpokladané finančné náklady obce na poskytovanie sociálnych služieb

Druh sociálnej služby	Predpokladané finančné náklady (€)							Náklady spolu (€)
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Domáca opatrovateľská služba	0	0	200	200	250	250	300	1 200
Všetky sociálne služby spolu:								1 200

Zdroj: vlastné spracovanie

V nasledujúcej tabuľke je uvedená **predpokladaná výška finančných zdrojov z rozpočtu obce na spolufinancovanie** potrebnej kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb v jednotlivých rokoch **podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí poskytujú sociálne služby v územnom obvode obce**. Tabuľka sa týka len sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách.

Tabuľka 16: Predpokladané finančné náklady obce na spolufinancovanie sociálnych služieb podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb

Poskytovateľ	Druh soc. služby	Forma soc. služby	Existujúca kapacita	Počet prijímateľov soc. služby v súčasnosti	Príspevok obce na financovanie / spolufinancovanie soc. služby		Potreba navýšenia kapacity (o koľko v danom roku)						
					Prispieva obec na túto soc. službu (A/N)?	Ak áno, výška ročného príspevku (€)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Obec v súčasnosti neprispieva žiadnemu poskytovateľovi sociálnych služieb a nevie ani predpovedať, komu a či vôbec bude prispievať v budúcnosti													

Zdroj: vlastné spracovanie

V tejto tabuľke sú určené **predpokladané finančné zdroje z rozpočtu obce, potrebné na realizáciu doplnkových aktivít**. Zadefinované doplnkové aktivity plánuje samospráva obce realizovať podľa nasledovného harmonogramu a s nasledovnými nákladmi:

Tabuľka 17: Harmonogram realizácie doplnkových aktivít vrátane predpokladaných finančných nákladov na ich realizáciu

Doplňková aktivita (názov)	Rok plánovanej realizácie doplnkovej aktivity							Náklady spolu (tis. €)
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Cieľová skupina: Seniori								
1.1 Podpora sociálnych kontaktov realizáciou kultúrno-spoločenských podujatí pre seniorov a oceňovaním jubilantov	500	500	500	500	500	500	500	3 500
1.2 Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	500	500			500			1 500
1.3 Realizácia zájazdov a výletov pre seniorov	400	400	400	400	400	400	400	2 800
1.4 Podpora činnosti Jednoty dôchodcov	1 500	1 500	1 700	1 700	1 800	2 000	2 000	12 200
1.5 Realizácia osvetových informačných kampaní na zabránenie zneužívania seniorov	100		100		100		100	400
Cieľová skupina spolu:								20 400
Cieľová skupina: Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami								
2.1 Podpora zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk na území obce	100	100	100	100	100	100	100	700

2.2 Zabezpečenie vhodných a dostupných priestorov na klubovú činnosť pre seniorov a ŤZP občanov	300	500						800
2.3 Prevádzkovanie registrovaného sociálneho podniku, zamestnávanie ŤZP osôb v ňom	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	7 000
2.4 Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú ŤZP osoby	3 000	3 000	3 300	3 300	3 600	3 600	4 000	23 800
Cieľová skupina spolu:								1 500
Cieľová skupina: Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia								
3.1 Skvalitnenie športovísk a detských ihrísk v obci	500		1 000			1 000	1 000	3 500
3.2 Organizácia kultúrno-spoločenských podujatí pre deti, mládež a rodiny	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	21 000
3.3 Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	35 000
Cieľová skupina spolu:								59 500
Cieľová skupina: Príslušníci sociálne vylúčených komúní, obyvatelia ohrození chudobou, týraním a zneužívaním								
4.1 Podpora celoživotného vzdelávania (rekvalifikačné kurzy, školenia...)	100	100	100	100	100	100	100	700

4.2 Realizácia základného sociálneho poradenstva	50	50	50	50	50	50	50	350
4.3 Zapájanie sa do projektov a nástrojov AOTP	200	200	200	200	200	200	200	1 400
Cieľová skupina spolu:								2 450
Všetky doplnkové aktivity spolu:								83 850

Vysvetlivky:

Rok s farebne vyplnenou bunkou: doplnková aktivita sa v danom roku PLÁNUJE realizovať

Rok s bunkou bez farebného vyplnenia: doplnková aktivita sa v danom roku realizovať NEPLÁNUJE

Zdroj: vlastné spracovanie

5.2 Monitoring plnenia a spôsob každoročného vyhodnocovania komunitného plánu, vrátane podmienok a spôsobu jeho zmeny a aktualizácie

Komunitné plánovanie vyžaduje účasť všetkých zainteresovaných strán, preto budú monitorované a iniciované všetky priebežné návrhy, podnety a pripomienky v oblasti napĺňania stanovených cieľov. K efektívite implementácie komunitného plánu sociálnych služieb nevyhnutne patrí aj vybudovanie systému kontroly, monitorovania a aktualizácie dokumentu.

Z tohto dôvodu bude samospráva obce v stanovených časových intervaloch pravidelne kontrolovať stav realizácie jednotlivých aktivít v rámci definovaných cieľov a priorít. Výstupy spracované vo forme monitorovacej správy budú predkladané v pravidelných intervaloch (1x ročne) na rokovanie obecného zastupiteľstva. Obecné zastupiteľstvo monitorovaciu správu prerokuje, posúdi stav plnenia cieľov a priorít a v prípade potreby navrhne zmeny. Navrhovať zmeny v komunitnom pláne môže aj starosta obce, resp. poverení pracovníci obecného úradu. Zmeny v komunitnom pláne budú podliehať schvaľovaniu v obecnom zastupiteľstve. Každá zmena bude očíslovaná vo forme vzostupne číslovaných písomných dodatkov.

ZÁVER

Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na pomoc ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii s cieľom umožniť im zapojiť sa do bežného života v spoločnosti a ochrániť ich pred sociálnym vylúčením. Úlohou a cieľom samosprávy je vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život a postupne zlepšovať životné, pracovné a sociálne potreby obyvateľov obce.

Tento komunitný plán sociálnych služieb predstavuje strednodobý plánovací dokument, zameraný na postupný rozvoj sociálnych služieb v obci. Analyzuje stav a úroveň sociálnych služieb poskytovaných obyvateľom obce, hodnotí potreby občanov odkázaných na sociálne služby a navrhuje ciele a opatrenia pre ďalší rozvoj a skvalitnenie poskytovaných služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb je otvorený a živý materiál, ktorý bude reagovať na zmeny a potreby celej komunity v obci, na meniace sa legislatívne, materiálne, finančné a personálne prostredie. Z tohto dôvodu bude priebežne vyhodnocovaný a v prípade potreby aktualizovaný. Navrhované zmeny a úpravy dokumentu vstúpia do platnosti po schválení obecným zastupiteľstvom.

PRÍLOHY

Zoznam informačných zdrojov

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (2021): *Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030*.

Program rozvoja obce Chtelnica

Register poskytovateľov sociálnych služieb v Trnavskom samosprávnom kraji

Štatistický úrad Slovenskej republiky, databáza DATAcube

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách

www.chtelnica.sk

Zoznam skratiek

ADOS	Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti	ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce	TP	Terénny pracovník
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy	TSP	Terénna sociálna práca Terénny sociálny pracovník
KPSS	Komunitný plán sociálnych služieb	TTSK	Trnavský samosprávny kraj
KZAM	Klasifikácia zamestnaní	ŽZP	Ťažko zdravotne postihnutý
MRK	Marginalizovaná rómska komunita	UoZ	Uchádzač o zamestnanie
MŠ	Materská škola	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
NPRSS	Národné priority rozvoja sociálnych služieb	VÚC	Vyšší územný celok
p.b.	Percentuálny bod	VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
SODB	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov		

Zoznam tabuliek a grafov

Tabuľky:

Tabuľka 1: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva.....	12
Tabuľka 2: Vývoj priemerného veku obyvateľstva	16
Tabuľka 3: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín.....	16
Tabuľka 4: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti	17
Tabuľka 5: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania.....	17
Tabuľka 6: Vývoj nezamestnanosti v obci	19
Tabuľka 7: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2023	19
Tabuľka 8: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2023	22
Tabuľka 9: Rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu vydané obcou Chtelnica v období 2019-2023	24
Tabuľka 10: Požiadavky prijímateľov soc. služieb a iných obyvateľov na území obce.....	26
Tabuľka 11: Ciele a priority rozvoja podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a jednotlivých cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb a určenia finančných podmienok.....	29
Tabuľka 12: Určenie merateľných ukazovateľov na zhodnotenie plnenia cieľov	29
Tabuľka 13: Doplnkové aktivity stratégie rozvoja	31
Tabuľka 14: Harmonogram realizácie sociálnych služieb s určením kapacity sociálnych služieb, personálnych a prevádzkových podmienok.....	34
Tabuľka 15: Predpokladané finančné náklady obce na poskytovanie sociálnych služieb.....	35
Tabuľka 16: Predpokladané finančné náklady obce na spolufinancovanie sociálnych služieb podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb.....	36
Tabuľka 17: Harmonogram realizácie doplnkových aktivít vrátane predpokladaných finančných nákladov na ich realizáciu	37

Grafy:

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Chtelnica	13
Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023.....	14
Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023	14
Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2014-2023.....	15
Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2023	16
Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania	18
Graf 7: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2014-2023 (k 31.12.)	19
Graf 8: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2023.....	20
Graf 9: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2023	20
Graf 10: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2023	21